

3- GIỚI NÓI ĐỂ LY GIẢN KẺ KHÁC

Khi Phật an trú tại thành Xá-vệ, nói rộng như trên. Bấy giờ, nhóm sáu Tỳ-kheo tìm cách dụ dỗ hỏi các Tỳ-kheo trẻ: “Người có biết nghề nghiệp, dòng dõi của cha mẹ Tỳ-kheo Mỗ giáp kia không?”.

Các Tỳ-kheo trẻ tuổi ấy tính tình chất trực, tùy việc mà đáp. Về sau, khi nổi giận, nhóm sáu Tỳ-kheo liền nói: “Người là Chiên-đà-la, là thợ hớt tóc, là thợ dệt, thợ đồ gốm, thợ làm da”.

Nói thế rồi, lại bảo: “Ta vốn không biết mà do Tỳ-kheo Mỗ giáp kia nói về người như vậy”.

Tỳ-kheo nghe lời nói ấy, rất lấy làm xấu hổ. Các Tỳ-kheo liền đem sự việc ấy đến bạch lên Thế Tôn. Phật bảo gọi nhóm sáu Tỳ-kheo đến. Khi họ đến rồi, Phật liền hỏi: “Có thật các ông dụ dỗ hỏi các Tỳ-kheo trẻ tuổi (cho đến) Tỳ-kheo kia xấu hổ không?”.

Họ đáp: “Có thật như vậy, bạch Thế Tôn”.

- Vì sao các ông lại làm như vậy?

- Chúng con làm việc đó vì thấy thích thú.

- Nay những kẻ ngu si! Đó là việc xấu, đối với bậc phạm hạnh mà nói hai lưỡi. Đây là việc khổ mà bảo là vui.

Phật dùng vô số phương tiện khiển trách rồi, bèn nói về nhân duyên, như trong kinh Bản Sinh ba con thú đã nói rõ. Thế rồi, Phật truyền lệnh cho các Tỳ-kheo sống tại thành Xá-vệ phải tập hợp lại tất cả, vì mười lợi ích mà chế giới cho các Tỳ-kheo, dù ai nghe rồi cũng phải nghe lại:

“Nếu Tỳ-kheo nói hai lưỡi, thì phạm Ba-dạ-đề”.

Giải Thích:

- Nói hai lưỡi: Gồm có bảy loại, đó là chủng tánh, nghề nghiệp, tướng mạo, bệnh, tội, mắng, kiết sử.

1. *Chủng tánh*: Gồm có hạ, trung, thượng.

- Bậc hạ: Như nói: “Người là Chiên-đà-la, (cho đến) là thợ làm da”. Lại nói: “Ai có biết người đâu, chính là Mỗ giáp kia nói đó”, với suy nghĩ là mong kẻ ấy lừa bỏ người kia và thân thiện với mình. Dù họ rời nhau, hoặc không rời nhau đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói: “Cha mẹ của người là Chiên-đà-la, (cho đến) là thợ làm da”. Lại nói: “Ai có biết người đâu, chính là do Tỳ-kheo Mỗ giáp kia nói đó”, với suy nghĩ là mong kẻ ấy rời bỏ người kia để thân thiện với mình. Nếu họ rời nhau hay không rời nhau đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói: “Hòa thượng, A-xà-lê của người là Chiên-đà-la (cho đến) là thợ làm da”, cũng phạm Ba-dạ-đề. Nói về bạn hữu tri thức, cũng như vậy. Đó gọi là bậc hạ.

- Bậc trung: Chẳng hạn nói: “Trưởng lão, ngài thuộc dòng dõi trung lưu, thuộc dòng dõi binh sĩ, dòng dõi ca kỹ”, rồi bảo: “Tôi đâu

có biết ông, chính là do Mỗ giáp kia nói đó”, với suy nghĩ là muốn cho người này lia bỏ người kia, để trở về với mình. Dù họ chia lia nhau hay không chia lia đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc trung.

- Bậc thượng: Nếu nói: “Trưởng lão, ngài là dòng dõi Sát-lợi, Bà-la-môn”. Lại nói: “Tôi đâu có biết thầy, đó là do Mỗ giáp kia nói”, với suy nghĩ là muốn cho người ấy bỏ người kia để về với mình. Dù họ lia nhau hay không lia nhau, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, cũng đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc thượng thuộc về chủng tánh.

2. *Nghề nghiệp*: Gồm có hạ, trung, thượng.

- Bậc hạ: Chẳng hạn nói: “Người làm nghề đồ tể, (cho đến) làm nghề bán nem”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy với mong muốn người này lia bỏ người kia, trở về với mình. Dù họ lia nhau hay không lia nhau, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, cũng đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc hạ.

- Bậc trung: Chẳng hạn nói: “Người là kẻ bán hương, là người buôn bán, (cho đến) là người đưa tin”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông, mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia, trở về với mình. Dù họ có lia nhau hay không lia nhau, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc trung.

- Bậc thượng: Chẳng hạn nói: “Người ở cửa hàng vàng, bạc, (cho đến) ở cửa hàng đồ đồng”, lại bảo: “Tôi đâu có biết ông mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia, trở về với mình. Dù họ lia nhau hay không lia nhau, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, cũng đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc thượng thuộc về nghề nghiệp.

3. *Tướng mạo*: Gồm có hạ, trung, thượng.

- Bậc hạ: Nếu nói: “Ông là kẻ mù lòa (cho đến) là kẻ răng khểnh”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy, với hy vọng người này lia bỏ người kia, trở về với mình. Dù họ có lia bỏ nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc hạ.

- Bậc trung: Nếu nói: “Ông rất đen, rất trắng, rất vàng, rất đỏ”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông, mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia hưởng về với mình. Dù họ có lia bỏ nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu quen biết, đều phạm Ba-dạ-đề. Đó là bậc trung.

- Bậc thượng: Chẳng hạn nói: “Ông có ba mươi hai tướng viên mãn, sáng rỡ sắc vàng”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông, mà do Mỗ giáp

kia nói”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia hưởng về mình. Dù họ có lia bỏ nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bậc thượng thuộc về tướng mạo.

4. *Bệnh*: Không có hạ, trung, thượng mà tất cả bệnh đều là hạ. Chẳng hạn nói: “Ông bị ghẻ lở, (cho đến) bị điên cuồng”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông, mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia, hưởng về với mình. Dù họ có lia bỏ nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, cũng đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là bệnh.

5. *Tội*: Không có hạ, trung, thượng mà tất cả tội đều thuộc về hạ. Chẳng hạn nói: “Ông phạm Ba-la-di, (cho đến) phạm tội Việt-tỳ-ni”, rồi bảo: “Tôi đâu có biết ông mà do Mỗ giáp kia nói”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia, trở về với mình. Dù họ có lia bỏ nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, cũng đều phạm Ba-dạ-đề.

6. *Mắng*: Không có hạ, trung, thượng mà tất cả sự mắng đều gọi là hạ. Nếu mắng nhiếc những lời ác độc theo kiểu thế gian, như: “Dâm dục, ô uế, xấu xa”, thì dù họ có lia nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu mắng cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức của người ấy, đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là mắng.

7. *Kiết sử*: Không có hạ, trung, thượng, mà tất cả kiết sử đều gọi là hạ. Chẳng hạn nói: “Người là kẻ ngu si, ám độn, vô tri, giống như cục đất, như con dê, như ngỗng trắng, như chim cú”, nói những lời như vậy, rồi bảo: “Tôi đâu có biết người mà do Mỗ giáp kia nói đó”. Nói như vậy với hy vọng người này lia bỏ người kia, hưởng về với mình. Dù họ có lia bỏ nhau hay không, đều phạm Ba-dạ-đề. Nếu nói về cha mẹ, Hòa thượng, A-xà-lê, bạn hữu tri thức, cũng đều phạm Ba-dạ-đề. Đó gọi là kiết sử.

Nếu nói hai lưỡi đối với Tỳ-kheo, thì phạm Ba-dạ-đề; nói hai lưỡi đối với Tỳ-kheo-ni, phạm tội Thâu-lan-giá; đối với Thức-xoa-ma-ni, Sa-di, Sa-di-ni, phạm tội Việt-tỳ-ni; đối với người thế tục, phạm tội Việt-tỳ-ni tâm niệm sám hối. Thế nên nói (như trên).